





Het beginstation van de Goudexpress in Onverwacht bij Paramaribo.

FOTO GIJLS DUBBELMAN - DE VOLKSKRANT

Verpieterd spoor moet binnenland Suriname ontsluiten voor toeristen en boslandcreolen

Sul wil Goudexpress weer laten rijden

Van onze verslaggever
Stieven Ramdharie

ONVERWACHT

De 98 jaar oude creatie van ingenieur Cornelis Lely verdwijnt af en toe zomaar in het Surinaamse landschap. Waar zijn de rails gebleven? Bij de vroegere plantage Bersaba zijn meters spoor gesloopt. Een brug had hier voorrang. Aan de overzijde, bij het waterleidingbedrijf, duikt de 'Goudexpress' weer op. Zij het slechts voor even. Want het smalspoor en de stokoude bielzen slingeren direct weer het oerwoud in.

In Onverwacht, waar de spoorlijn uit 1904 begint, houdt hoofd administratie A. Gravenbeek (44) keurig een schrift bij. 'Maar wat valt er te administreren?', roept ze in het verlaten stationsgebouwtje. 'Niks, helemaal niks', antwoordt ze zelf. We rijden al jaren niet meer. Ik zit hier maar te verpieteren.'

Elke dag melden zich op het

emplacement dertien man van de Surinaamse spoordienst. Ook al rijden er, op een korte periode in de jaren negentig na, al zo'n twintig jaar geen treinen meer in Suriname. Dat moet gaan veranderen als het aan oud-Lovers Rail-topman P. Sul ligt. Hij wil de enige spoorlijn in Suriname nieuw leven inblazen. Een studie van de Hogeschool Amsterdam moet deze maand duidelijk maken of het plan-Sul kan worden uitgevoerd.

Te midden van verroeste treinstellen en een locomotief uit 1916 zitten de heren van Onverwacht niets te doen. 'Het duurt té lang', zegt treinsmid C. Joval (45) als het ambitieuze idee van Sul ter sprake komt. 'Elke dag vragen we elkaar wanneer we weer gaan rijden. Maar er gebeurt hier helemaal niks.'

Er is een heuse spoordienst, dacht Sul, zij het een die in een diepe slaap is gesukkeld. Evenals een spoorlijn van negertig kilometer lengte. Met haltes als Ber-

lijn en Kwakoepron. Dus zag de voormalige concurrent van de NS het precies een jaar geleden wel zitten om de met Nederlands geld gebouwde Goudexpress te heropenen. De Sul-lijn, die begint bij Onverwacht, even buiten Paramaribo, en eindigt bij het Brokopondomeer, moest een attractie worden.

Dankzij het lijntje zouden toeristen volop kunnen genieten van de natuur. De boslandcreolen op hun beurt zouden weer makkelijk naar de stad kunnen, evenals hout en andere goederen. Treinpionier Sul gelooft er nog in. 'Ik ben optimistisch. Anders had ik dit project allang opgegeven.'

Wie de spoorlijn volgt, valt het moeilijk een gevoel van avontuur te onderdrukken. Wat is er mooier dan in een oude treinwagon te verdwijnen in het mysterieuze oerwoud? Is de spoorlijn vanaf Onverwacht op sommige plekken nog te zien, vanaf het vliegveld Zanderij duikt hij meteen het bos

in. 'Je moet drie kilometer het oerwoud in lopen voor je hem weer ziet', zegt Chaar (52) in het dorpje Berlijn.

Berlijn, slechts bereikbaar over hobbelige wegen, is een spookdorp. Oude kanonnen, die de voormalige Duitse plantage beschermden, liggen verspreid in het dorp. Zo'n vijftien jaar geleden trok de bevolking naar de stad. Nu doet Berlijn dienst als vakantieoord.

Chaar, geboren Berlijner en café-eigenaar, leidde de onderzoekers van de Hogeschool Amsterdam rond. 'Op sommige plekken is het spoor schoon, andere stukken zijn bebost. Je hoeft de boel alleen maar op te knappen. Dit plan kan het leven terugbrengen in Berlijn.'

Een kleine 120 duizend dwarsliggers moeten vervangen worden. Geen probleem in een land met zoveel hout. Op het ministerie van Transport in Paramaribo berekent beleidsmedewerker J. Eyken dat

zo'n vijf tot zes miljoen dollar nodig is om het lijntje te heropenen.

Suriname levert de infrastructuur, Sul doet de exploitatie.

Eyken: 'Dit project kan bijdragen aan het ontsluiten van het binnenland. Als het aan ons ligt, beginnen we zo snel mogelijk. Dit moet van de grond komen.'

Dat hopen machinist E. Vyant (45) en de andere werklui in Onverwacht ook. Vyant: 'Nu maken we de treinen en het terrein schoon, meer niet.' Het is niet echt een dagtaak. Waarom ze de hele lijn niet onderhouden? Joval reageert gepikeerd. 'Heeft u vervoer voor ons?', roept hij. 'Dan doen we het meteen. Dat is beter dan de hele dag hier zitten. We hebben geen trolley om over het spoor te rijden.'

Hoofd administratie Gravenbeek: 'Als het plan voor de lijn niet doorgaat, vraag ik overplaatsing aan. Ik ga hier niet tot mijn pensioen zitten.'

'Foto boven: verwaarloosd treinmaterieel op gesloten station Onverwacht.'